

Warszawa, dnia 25 lutego 2010 r.



KOMENDANT GŁÓWNY POLICJI

WK – III – 274/10 - 292 /274/2010

P. J. Kwiatkowski
Biuro Prac Senackich
wpłynęło dnia 2.03.10
nr 1370 podpis *[Signature]*

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 1.03.2010.

nr 1048 podpis *Borusewicz*

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Pan Bogdan Borusewicz

[Signature]

W nawiązaniu do pisma z dnia 16 lutego 2010 r. L.dz. BPS/DSK – 043 – 2413/10 zawierającego oświadczenie senatora Krzysztofa Kwiatkowskiego złożone na 48 posiedzeniu Senatu w dniu 4 lutego 2010 r. w sprawie możliwości informowania przez Policję banków w przypadkach kradzieży dowodu osobistego w celu zapobiegania przestępstwom wyłudzenia kredytów na podstawie skradzionych dokumentów uprzejmie przedstawiam stanowisko w niniejszej sprawie.

Policja, w ramach realizacji ustawowych zadań w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości, w przypadku zgłoszenia kradzieży dokumentu tożsamości przez osobę, do której dokument należy, prowadzi postępowanie w sprawie o przestępstwo z art. 278, 279 lub 280 Kodeksu karnego w zależności od okoliczności popełnienia czynu zabronionego. Fakt zgłoszenia kradzieży dokumentu oraz prowadzone postępowanie w tej sprawie podlegają zarejestrowaniu w policyjnych zbiorach danych celem wykrycia, ustalenia sprawcy przestępstwa, utrwalenia dowodów tego przestępstwa oraz pociągnięcia sprawcy do odpowiedzialności karnej za popełnione przestępstwo. W momencie zgłoszenia faktu dokonania kradzieży Policja wydaje zgłaszającemu zaświadczenie o zgłoszeniu kradzieży dokumentu tożsamości. Policja dokonuje również rejestracji skradzionego dokumentu w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji.

W przypadku utraty dowodu osobistego, czy to w wyniku zagubienia, kradzieży lub w inny sposób zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r.

o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. tj. z 2006 r. Nr 139, poz. 993 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ewidencji” określające obowiązki osoby, która utraciła dowód osobisty oraz procedurę postępowania w przypadku jego utraty. Zgodnie z art. 42. ust. 1 – 2 wymienionej ustawy osoba, która utraciła dowód osobisty, jest obowiązana:

- niezwłocznie zawiadomić o tym najbliższy organ gminy lub właściwą ze względu na miejsce pobytu polską placówkę konsularną. Organy te wydają zaświadczenie o utracie dowodu osobistego, ważne do czasu wydania nowego dokumentu, oraz powiadamiają o tym przy użyciu dostępnych środków, w szczególności telefaksu lub poczty elektronicznej, organ, który wydał dowód osobisty, w celu unieważnienia dokumentu,
- wystąpić niezwłocznie o wydanie nowego dokumentu do właściwego organu gminy.

Dodać należy, iż wypełnienie niniejszego obowiązku z ustawy o ewidencji jest niezależne od zgłoszenia kradzieży dowodu osobistego w jednostce Policji. Wskazać przy tym trzeba, iż w odróżnieniu od powyższego, nie istnieje prawny obowiązek zgłoszenia przez osobę utraty dowodu tożsamości Policji, w związku z czym informacje, jakie na ten temat posiada Policja są niekompletne.

Natomiast zgodnie z art. 43 ust. 3 ww. ustawy osoba, która znalazła dowód osobisty innej osoby, jest obowiązana niezwłocznie przekazać ten dokument najbliższemu organowi gminy, Policji lub innemu organowi administracji publicznej. Organy te przekazują niezwłocznie dowód osobisty organowi, który go wydał, w celu unieważnienia dokumentu.

Ponadto na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 1 przytoczonej wyżej ustawy dowód osobisty podlega unieważnieniu z dniem zawiadomienia o jego utracie, zniszczeniu lub z dniem przekazania przez osobę trzecią znalezione dowodu osobistego. Organem właściwym w sprawie prowadzenia ogólnokrajowej ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych, zwanej dalej „OEWiUDO”, jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji (na podstawie art. 44e ust. 4 ustawy). W ogólnopolskiej ewidencji gromadzone są dane dotyczące dowodów osobistych wydanych po dniu 31 grudnia 2000 r., zawierające dane zgromadzone w ewidencjach wydanych i unieważnionych dowodów osobistych prowadzonych przez właściwe organy gminy. W ewidencji prowadzonej przez organy gminy oraz w ogólnokrajowej ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych gromadzi się więc informacje o utraconych dowodach osobistych.

Dane z ww. ewidencji mogą być udostępniane osobom i jednostkom organizacyjnym – jeżeli wykażą w tym interes prawny lub innym osobom i podmiotom

jeżeli uwiarygodnią one interes faktyczny w otrzymywaniu danych i za zgodą osób, których dane dotyczą (art. 44h ust. 2 pkt 1 i 3 ustawy o ewidencji).

Na podstawie przywołanych powyżej przepisów obowiązek zgłoszenia faktu utraty dowodu osobistego spoczywa na osobie, która ten dokument utraciła, gdyż z mocy prawa z chwilą zgłoszenia dokument ten traci ważność.

Odnosząc się do kwestii udostępniania informacji, w tym danych osobowych bankom należy podkreślić, iż Policja może udostępniać przetwarzane w celach realizacji jej zadań dane tylko w przypadku, gdy wynika to z przepisów ustawy lub ratyfikowanych umów międzynarodowych. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. tj. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 z późn. zm.) nie przewiduje udostępniania informacji podmiotom pozapolicyjnym z wyjątkiem udostępniania przetwarzanych informacji sądom lub prokuratorom. Ponadto, udostępnianie informacji przetwarzanych przez Policję odbywa się na zasadach, w trybie i zakresie określonym w ustawach regulujących funkcjonowanie poszczególnych organów władzy publicznej, instytucji lub innych organów m.in. ustawa o kontroli skarbowej, ustawa o Służbie Celnej, ustawa o Straży Granicznej, ustawa o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, ustawa o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, ustawa o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym. Do organów uprawnionych do otrzymywania przetwarzanych przez Policję informacji nie należą banki, w tym również w zakresie udostępniania danych osobowych osób, które utraciły dokument tożsamości.

Uprawnienie banków do przetwarzania danych osobowych wynika z art. 112b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. tj. z 2002 r. Nr 72 poz. 665 z późn. zm.) stanowiącego, iż banki mogą przetwarzać informacje zawarte w dokumentach tożsamości osób fizycznych w celu realizacji działalności bankowej. Jednakże wskazane powyżej przepisy ustawy Prawo bankowe nie ustanawiają uprawnienia banków do otrzymywania informacji obejmujących dane osobowe osób fizycznych z dokumentów tożsamości od innych organów, zarówno od Policji, jak i od Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji prowadzącego OEWiUDO.

Udostępnienie tych informacji bankom stanowiłoby więc naruszenie prawa po stronie Policji, zwłaszcza przepisów o ochronie danych osobowych. Dodać należy, iż w tym przypadku nie mają zastosowania również przepisy art. 23 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. tj. z 2002 r. Nr 101, poz. 926), które określają przesłanki legalności przetwarzania danych osobowych przez dany

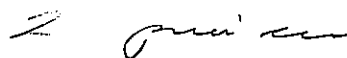
organ. Dopuszczalność udostępniania - co stanowi jedną z operacji wykonywanych na danych osobowych składających na ich przetwarzanie - przez Policję danych osobowych bankom nie spełnia wymogu niezbędności zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (brak stosownych przepisów ustanawiających uprawnienie lub obowiązek udostępniania) - wyłączona jest więc przesłanka legalności z art. 23 ust. 1 pkt 2 tej ustawy. Brak również podstaw do uznania, iż udostępnianie bankom informacji o dowodach osobistych, w tym danych osobowych w nich zawartych spełnia wymóg niezbędności dla wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego w rozumieniu przepisów o ochronie danych osobowych – przesłanka legalności z art. 23 ust. 1 pkt 4 przytoczonej ustawy.

Należy również wskazać, iż przy zgłoszeniu kradzieży dokumentu tożsamości Policja informuje osobę, która zgłasza kradzież o konieczności zgłoszenia faktu utraty dokumentu właściwemu organowi gminy celem jego unieważnienia oraz wprowadzenia do ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych. Ponadto Policja informuje osobę zgłaszającą fakt kradzieży lub zagubienia dokumentu tożsamości o możliwości zastrzeżenia tego dokumentu w banku celem uniemożliwienia wykorzystania go do popełnienia innego przestępstwa, w tym wyłudzenia kredytu. Zgłoszenie przez osobę, która utraciła dokument, faktu jego utraty w banku, tzw. zastrzeżenie dokumentu, powoduje jego zarejestrowanie w systemie „DOKUMENTY ZASTRZEŻONE”, zwanym dalej systemem „DZ”. System DZ jest prowadzony przez Związek Banków Polskich od 1997 r. w celu przeciwdziałania wyłudzeniom o charakterze ogólnopolskim. W systemie tym uczestniczą banki, placówki Poczty Polskiej oraz operatorzy telekomunikacyjni. Informacje przetwarzane w systemie obejmują dane o zagubionych i skradzionych dokumentach tożsamości oraz informacje o zastrzeżonych blankietach dokumentów. Zastrzeżenie dokumentu może być zgłoszone również w banku, którego klientem nie jest osoba zgłaszająca. System DZ umożliwia dostęp on-line i pozwala na sprawdzenie oraz potwierdzenie czy dokument tożsamości, którym legitymuje się osoba nie został zastrzeżony jako zagubiony lub skradziony. W bazach danych tego systemu gromadzone są dane o dowodach osobistych, dowodach osobistych tymczasowych, paszportach polskich i zagranicznych, książeczkach marynarskich, książeczkach wojskowych, kartach stałego pobytu, prawach jazdy, dowodach rejestracyjnych, kartach płatniczych.

Gromadzenie i przetwarzane informacji w systemie DZ odbywa się na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych, czyli dopuszczalność przetwarzania danych osobowych z utraconych dokumentów tożsamości odbywa się za

zgoda osób, których dane dotyczą. W związku z powyższym, decyzja o tym czy dokument zostanie zastrzeżony zależy od osoby, która go utraciła. W celu zapobiegania nieuprawnionego wykorzystywania utraconych dokumentów do popełniania przestępstw, Policja aktywnie uczestniczy w kampanii informacyjnej systemu „DOKUMENTY ZASTRZEŻONE” polegającej na informowaniu osób zgłaszających Policji fakt kradzieży dokumentu lub zagubienia o możliwości jego zastrzeżenia w banku w systemie DZ celem uniknięcia negatywnych konsekwencji, mogących powstać w wyniku utraty dokumentu. Kampania ta jest prowadzona z inicjatywy Związku Banków Polskich, przy udziale mediów, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Policji, jednostek samorządu terytorialnego oraz uczelni państwowych. Niniejsza kampania oraz działalność informacyjna Policji w tym zakresie przyczyniają się w istotny sposób do zapobiegania przestępstwom popełnianym z użyciem utraconych dokumentów tożsamości. Niezmienny pozostaje jednak fakt, iż o tym czy oraz jak szybko dokument zostanie zastrzeżony, zależy od osoby, która go utraciła i która jest uprawniona do przekazywania informacji o tym dokumencie oraz zawartych w nich danych osobowych.

Podsumowując pragnę zaznaczyć, iż w świetle obowiązujących przepisów prawa Policja nie jest uprawniona ustawowo do przekazywania (udostępniania) informacji o skradzionych dokumentach tożsamości i zawartych w nich danych osobowych zarówno bankom jak i do zastrzegania tych dokumentów w systemie „DOKUMENTY ZASTRZEŻONE” prowadzonym przez Związek Banków Polskich. Celem zapobiegania popełnianiu przestępstw z użyciem utraconych dokumentów Policja prowadzi działania informacyjne dla osób zgłaszających fakt kradzieży dokumentu tożsamości o konieczności zastrzeżenia dokumentu w systemie DZ oraz zgłoszenia faktu utraty do właściwego organu gminy.



ZASTĘPCA
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI

nadinsp. Waldemar JARCZEWSKI